

Oryginalno i wtórno polskiej kultury politycznej i religijnej (X-XIII w.)

Prezentowany projekt dotyczy b dzie powstawania i rozwoju kultury politycznej i religijnej w redniowiecznej Polsce. Pod poj ciami tymi kryje si szereg zagadnie , które prowadz do ukształtowania si to samo ci danego obszaru i struktur politycznych, które kształtują si w jego obr bie. W omawianym okresie rzeczywisto ci te pozostaj w ciłym zwi zku i przenikaj si wzajemnie, poniewa kultur polityczna buduje si przede wszystkim w oparciu o kultur religijn ; rozwój obu zwi zany jest ze sob ci le i kształtuje si poprzez wzajemne oddziaływanie.

Badania odnosz ce si do tych zagadnie maj ju swoj tradycj . Celem projektu b dzie nie tylko wzbogacenie ich o nieporuszone wcze niej w tki, ale przede wszystkim przedstawienie omawianych zagadnie w całkiem nowym uj ciu. Niejednokrotnie postrzegano rzeczywisto polsk i szerzej – rodkowoeuropejsk jedynie przez pryzmat i w odniesieniu do rzeczywisto ci europejskiej tego okresu, jako odzwierciedlenie b d na ladownictwo wzorców zachodnich. Nie zastanawiano si jednak nad tym, jak ró noraki charakter mogło mie owo na ladownictwo, jak w rozmaity sposób mo na było przyjmowa zachodnie wzorce, wreszcie jak zmieniały si one w zetkni ciu ze specyfik kulturów tego obszaru geograficznego.

Tym zagadnieniom uczestnicy grantu b d chcieli po wi ci szczególn uwag . Aby analiza ta i płyn ce z niej wnioski miały jak najwi ksz warto naukow zdecydowano si si gn po metod komparatystyczn . Polega ona porównywaniu tych samych oraz podobnych zjawisk wyst puj cych na ró nych obszarach geograficznych i analizowaniu podobie stw, ró nic, zale no ci i ich wzajemnego oddziaływania. W wypadku niniejszego projektu jako materiał porównawczy dla sytuacji na ziemiach polskich słu y b d zarówno siaduj ce z ni obszary schryścianizowane w podobnym czasie, zwane niekiedy Młodsza Europ , jak i obszary Europy Zachodniej.

Z tego te wzgl du projekt b dzie miał na celu ukazanie ziem polskich z dwóch perspektyw. Po pierwsze, z perspektywy relacji pomi dzy krajami stanowi cymi peryferia Europy redniowiecznej, a wi c obszarami Europy rodkowo-Wschodniej. Po drugie, relacjami pomi dzy centrum, jakim dla wiata redniowiecznego były kraje Europy Zachodniej. Poniewa kategorie te nie znalazły jeszcze szerszego zastosowania w polskich badaniach nad redniowieczem, punktem wyj cia stanie si refleksja nad znaczeniem kategorii „centrum” i „peryferia” w rzeczywisto ci redniowiecznej, a przede wszystkim w kontek cie ziem polskich. Zastosowanie tych kategorii prowadzi b dzie z kolei do refleksji nad charakterem polskiej kultury politycznej i religijnej postrzeganym w ramach kategorii wtórno ci i oryginalno ci. Na ile zatem peryferium przejmowało wzorce płyn ce z centrum, na ile za zachowywało – a mo e raczej wypracowywało – własn specyfik i charakter? Taka analiza pozwoli przedstawi całkowicie nowe dla bada polskich uj cie zagadnie kształtowania si kultury polityczno-religijnej i pierwszych etapów jej rozwoju. Pozwoli umiejscowi j w szerszym kontek cie wiata redniowiecznej Europy, w którym si rodziła, a jednocze nie ukaza jej specyfik i wkład własn w budowanie to samo ci tego regionu.

Badania te wpisuj si zatem tak e w szersz dyskusj nad problematyk kulturowych zale no ci wyst puj cych w całej Europie, a zarazem nad specyfik poszczególnych jej obszarów, w tym wypadku obszaru Europy rodkowo-Wschodniej. Problem ten, podobnie jak wiele innych z podejmowanych tu tematów, pozostaje wci aktualny w tocz cych si debatach na temat Europy; badanie przeszło ci mo e tym współczesnym dyskusjom na temat przyszło ci nade wla ciwej perspektywy.

Zespół osób pracuj cych nad projektem stanowi wybitni historycy młodsze pokolenia, których prac koordynuje badacz od lat zajmuj cy si zagadnieniami zwi zanymi z miejscem kultury polskiej w kulturze europejskiej wczesnego redniowiecza, z powodzeniem stosuj cy w swoich badaniach metod komparatystyczn . Pod jego kierunkiem członkowie grantu – zarówno ci, którzy swoim badaniom po wili ju lata pracy, jak i ci, którzy znajduj si dopiero na pocz tku kariery naukowej i podejmuj w swoich badaniach tematy wci nieopracowane – b d d yli do przedstawienia zawartych w tematyce projektu w tków w badaniach indywidualnych, a tak e w zbiorowym ich uj ciu, co w ostatecznym uj ciu pozwoli na ukazanie szerszego charakteru zjawiska.